

6 Bekwaam in grammatica

6-01

<p>1 boom-wor-tel
 <u>bo</u>om = lange klinker
 wor<u>t</u> = korte klinker
 tel = korte klinker</p> <p>2 on-vre-de
 <u>o</u>n = korte klinker
 vre<u>u</u> = lange klinker
 de = korte klinker</p> <p>3 ont-moe-ting
 <u>o</u>nt = korte klinker
 mo<u>e</u> = tweeklank
 t<u>i</u>ng = korte klinker</p> <p>4 angst-schreeuw
 <u>a</u>ngst = korte klinker
 schre<u>eu</u>w = tweeklank</p> <p>5 lui-er
 <u>l</u>ui = tweeklank
 er = korte klinker</p> <p>6 rood-huid
 <u>ro</u>od = lange klinker
 hu<u>i</u>s = tweeklank</p> | <p>7 erw-ten-soep
 <u>er</u>w = korte klinker
 t<u>e</u>n = korte klinker
 so<u>e</u>p = tweeklank</p> <p>8 uit-bar-sting
 <u>u</u>it = tweeklank
 ba<u>r</u> = korte klinker
 st<u>i</u>ng = korte klinker</p> <p>9 be-roeps-keu-ze-test
 <u>b</u>e = korte klinker
 ro<u>e</u>ps = tweeklank
 ke<u>u</u> = tweeklank
 z<u>e</u> = korte klinker
 t<u>e</u>st = korte klinker</p> <p>10 ou-der-avond
 <u>ou</u> = tweeklank
 de<u>r</u> = korte klinker
 <u>av</u>ond = lange en korte klinker</p> |
|--|---|

6-02

<p>1 personeel = vrij morfeem
 s = gebonden morfeem
 chef = vrij morfeem</p> <p>2 her = gebonden morfeem
 halen = vrij morfeem</p> <p>3 zelf = vrij morfeem
 zuchtig = vrij morfeem</p> <p>4 boom = vrij morfeem
 wortel = vrij morfeem</p> <p>5 ouder = vrij morfeem
 avond = vrij morfeem</p> | <p>6 arts = vrij morfeem
 en = gebonden morfeem
 opleiding = vrij morfeem</p> <p>7 rood = vrij morfeem
 huid = vrij morfeem</p> <p>8 leven = vrij morfeem
 loos = gebonden morfeem</p> <p>9 bio = gebonden morfeem
 scoop = gebonden morfeem</p> <p>10 psycho = vrij morfeem
 paat = gebonden morfeem</p> |
|---|---|

6-03

<p>1 honing = concreet
 2 stroming = abstract
 3 breedte = abstract
 4 dorp = concreet
 5 beekje = concreet
 6 kudde = concreet</p> | <p>7 val = concreet (muizenval)
 = abstract (hinderlaag)</p> <p>8 vertrouwen = abstract
 9 beker = concreet
 10 stijging = abstract</p> |
|---|---|

6-04

<p>1 Parijs = eigennaam
 2 maand = soortnaam
 3 Islam = eigennaam
 4 paard = soortnaam
 5 augustus = eigennaam</p> | <p>6 godsdienst = soortnaam
 7 Pasen = eigennaam
 8 hond = soortnaam
 9 provincie = soortnaam
 10 ijzer = soortnaam</p> |
|--|---|

6-05

1 (het) boek	11 (de) eekhoorn
2 (het) advies	12 (het) regelen
3 (het) bos	13 (de) bocht (in een weg)
4 (de) klas	(het) bocht (vies drankje)
5 (het) schoolplein	14 (het) hout
6 (het) rapport	15 (het) souvenir
7 (de) gang	16 (de)(het) affiche
8 (het) verslag	17 (de)(het) kopie
9 (de) school	18 (de) (het) idee
10 (het) speeltje	19 (het) huis
	20 (het) examen

6-06

- 1 (het) gedeelte
- 2 (de) kaas
- 3 (de) vragen
- 4 (de) bloei
- 5 (de) kennis
- 6 (het) kapitaal
- 7 (het) design
- 8 (het) geheim
- 9 (de) omslag (omhaal, drukte; hoofdelijke omslag, een gemeentelijke belasting.
(de)(het) omslag (m. en o.; omkleedsel)
- 10 (de)(het) leerplicht
- 11 (de) appelsap (een pak of fles appelsap; een bepaalde hoeveelheid)
(het) appelsap (het sap; als het om de substantie gaat)
- 12 (de) krat (dus ook: deze, die lege, volle krat)
(het) krat (dus ook: dat krat, dit krat, een vol krat)
- 13 (de) plaats delict (eigenlijk: plaats van het delict; 'plaats' is hoofdwoord;
dus: de plaats.
- 14 (de) icoon (afbeelding heilige)
(het) icoon (pictogram; persoon)
- 15 (de) incasso (de automatische incasso)
(het) incasso (het automatisch incasso)
- 16 (de) zegel (verkortings van postzegel)
(het) zegel (stempel; merkteken)

6-07

- 1 De automobilist reed met hoge snelheid over de smalle weg.
hoge = attributief
smalle = attributief
- 2 Ik ben gek op verse aardbeien.
gek = predicatief
verse = attributief
- 3 Zwemmen is een gezonde sport.
gezonde = attributief
- 4 Het optreden van de Toppers was indrukwekkend.
indrukwekkend = predicatief
- 5 De muur van de lange gang was opnieuw geverfd.
lange = attributief
- 6 Heb je zin in een lekker ijsje?
lekker = attributief
- 7 Deze bakker is beroemd om zijn lekkere gebak.
beroemd = predicatief
lekkere = attributief
- 8 Verschillende kleine, oude flats worden dit najaar gerenoveerd.
kleine + oude = attributief
- 9 Het wordt herfst; de bomen worden kaler.
kaler = predicatief
- 10 Hij is gek op computerspelletjes.
gek = predicatief
- 11 Het optreden van Lange Frans ging gelukkig door.
lange = attributief
- 12 De nieuwe buurman is inderdaad aardig.
nieuwe = attributief
aardig = predicatief

6-08

- 1 Karel de Grote was een beroemde keizer.
Grote = bn, attributief gebruikt.
beroemde = bn, attributief gebruikt.
- 2 Dat is wel een erg donkere kleur.
erg = bw; verwijst naar 'donkere'.
donkere = bn, attributief gebruikt
- 3 Is dat zijn auto? Die zwarte of die rode?
zwarte = zn
rode = zn
- 4 Dat lijkt mij wel interessant.
interessant = bn, attributief gebruikt
- 5 Lust je een grote of een kleine?
grote = zn
kleine = zn
- 6 Wat een geweldige prestatie zeg!
geweldige = bn, attributief gebruikt
- 7 Die boeken zijn echt dik!
echt = bw; verwijst naar 'dik'.
dik = bn, attributief gebruikt
- 8 Zij heeft wel een erg opzichtig kapsel.
erg = bw; verwijst naar 'opzichtig'.
- 9 Zijn hond is groot geworden!
groot = bn, predicatief gebruikt
- 10 Zij heeft mooie, blauwe ogen.
mooie = bn, attributief gebruikt
blauwe = bn, attributief gebruikt

6-09

- 1 vier = bhtw
- 2 dertien = bhtw
- 3 220 = bhtw
- 4 sommige = ohtw
- 5 zoveelste = ortw
- 6 alle = ohtw
- 7 hoeveelste = ortw
- 8 tweede = bhtw
- 9 meer + minder = ohtw
- 10 allebei = bhtw

6-10

- 1 In elke grote (bn) supermarkt (zn) kun je wel een goedkope (bn) leesbril (zn) vinden.
- 2 Veel (tw) mensen (zn) hebben thuis een hele (bn) verzameling (zn) goedkope (bn) briljetjes(zn) rondslingeren om er steeds een (tw) bij de hand (zn) te hebben.
- 3 Maar deze voordelige (bn) lenzen (zn) kunnen wel eens te duur (bn) zijn.
- 4 De briljetjes (zn) zijn namelijk erg slecht (bn) voor het zicht (zn) en kunnen wazigheid (zn), dubbel (bn) zicht (zn) of hoofdpijn (zn) veroorzaken.
- 5 Veel (tw) oudere (bn) volwassenen (zn) hebben vaak problemen (zn) met het lezen (zn) van een boek (zn) of krant (zn) zonder bril (zn).
- 6 De verkoop (zn) van leesbrillen (zn) in supermarkten (zn) doet het zeer goed.
- 7 Voor een leesbril (zn) bij de opticien (zn) moet je al snel veel (bn) geld (zn) neerleggen.
- 8 Het grootste (bn) probleem (zn) is dat de (twee) lenzen (zn) niet goed uitgelijnd zijn.
- 9 Dit betekent dat de ene lens (zn) een scherp (bn) zicht(zn) geeft, maar de andere (bn) niet.
- 10 Vooral de exemplaren (zn) voor mensen (zn) met een ernstige (bn) oogafwijking (zn) veroorzaken de meeste (bn) schade (zn).
- 11 Daarom een welgemeend (bn) advies (zn): beter één (tw) goede (bn) bril (zn) dan drie (tw) verschillende slechte (bn) brillen(zn).

6

6-11

- 1 heb = pv; gehoord = vd
- 2 gestolen = vd; kwam = pv
- 3 kunt = pv; krijgen = inf
- 4 zou = pv; willen = inf; zien = inf.
- 5 wil = pv; aangeven = inf
- 6 laaiend = td; kwam = pv; binnenlopen = inf
- 7 lopen = inf; valt = pv
- 8 gaan = pv; verbouwen = inf
- 9 inwinnen = inf; behoort = pv
- 10 gaat = pv; maken = inf
- 11 verplanten = inf; kostte = pv
- 12 hangende = td; kreeg = pv; opgelegd = vd
- 13 heb = pv; vergeten = inf; bellen = inf
- 14 vergeten = pv
- 15 huilend = td; liep = pv

6-12

- 1 heeft = aantonende wijs
zegge = aanvoegende wijs
schrijve = aanvoegende wijs
- 2 wees = gebiedende wijs
- 3 hebben = aantonende wijs
zien + fietsen = onbepaalde wijs of infinitief
- 4 komt = aantonende wijs
- 5 kom = aantonende wijs
- 6 trok = aantonende wijs
- 7 loop = gebiedende wijs
- 8 moge = aanvoegende wijs
overwinnen = onbepaalde wijs of infinitief
- 9 laat = gebiedende wijs
staan = gebiedende wijs
- 10 leve = aanvoegende wijs

6-13

- 1 De glazenwasser maakt vandaag de ramen schoon.
De ramen worden vandaag door de glazenwasser schoongemaakt.
- 2 De stoep wordt door haar iedere dag geveegd.
Zij veegt iedere dag de stoep.
- 3 Slechts weinig studenten halen deze toets in een keer.
Door slechts weinig studenten worden deze toets in een keer gehaald.
- 4 De arts onderzoekt de patiënt.
De patiënt wordt door de arts onderzocht.
- 5 Daarover wordt niets gezegd.
Men zegt daarover niets.
- 6 De verkoper legde de klant de werking van het apparaat uit.
Door de verkoper wordt (aan) de klant de werking van het apparaat uitgelegd.
- 7 Aan nieuw personeel worden hogere eisen gesteld.
Men stelt aan nieuw personeel hogere eisen.
- 8 De administrateur herstelde de fout.
De fout werd door de administrateur hersteld.
- 9 Houd je mond daarover!
Geen passieve vorm mogelijk.
- 10 Er zullen bij dat bedrijf veel mensen worden ontslagen.
Geen passieve vorm mogelijk.

6-14

- 1 Anna heeft (hww van tijd) gisteren haar verjaardag gevierd (zww).
- 2 Oma zou (hww van mod) komen (zww), maar ze moest (zww) naar het ziekenhuis.
- 3 Ze heeft (hww van tijd) nu afgesproken (zww), dat ze morgen zal (hww van mod) komen (zww).
- 4 Anna's moeder werd (hww van lijd.vorm) door oma hierover gebeld (zww).
- 5 Ook tante Betje zou (hww van mod) op visite gekomen (zww) zijn (hww van tijd), maar ook zij (kon) zww niet.
- 6 Het moet (hww van mod) mogelijk zijn (kww) daar een oplossing voor te vinden (zww).
- 7 Het zou (hww van mod) leuk zijn (kww), als jij ook morgen meegaat (zww).
- 8 Op school heb (hww van tijd) je lezen, rekenen en schrijven geleerd (zww).
- 9 Zoveel sneeuw was (hww van lijd. vorm) er niet voorspeld (zww).
- 10 Morgen bezoeken (zww) we met kleine Anna de dierentuin.

6-15

- 1 Emma zingt (= zww) in een koortje.
- 2 Zij is (= kww) dolenthousiast.
- 3 Al een jaar is (= kww) zij lid.
- 4 Zij wil (= hww) later zangeres worden (= kww).
- 5 Eerst zal (= hww) zij echter haar studie afmaken (= zww).
- 6 Zij heeft (= zww) heel wat plannen!
- 7 Toch blijft (= kww) zij nuchter.
- 8 Dat blijkt (= zww) uit het feit dat zij haar studie serieus neemt (=zww).
- 9 Dat wordt (= hww) gewaardeerd (= zww) door haar ouders.
- 10 Die steunen (= zww) haar in alles.

6-16

- 1 Blijf kalm (o.t.t.), we komen je helpen (o.t.t.).
- 2 Wie zal het zeggen (o.t.t.t.); misschien gaan we onderweg wel ergens eten (o.t.t.).
- 3 Ik vertrouw erop (o.t.t.), dat je mij zult komen helpen (o.t.t.t.).
- 4 Het schijnt (o.t.t.t.) dat zij onderwijzeres is geworden (v.t.t.).
- 5 De schooltuin wordt door de leerlingen onderhouden (v.t.t.).
- 6 Leve Jan! (o.t.t.) Hij is eindelijk geslaagd (v.t.t.).
- 7 Je zou het voor mij hebben kunnen doen (o.v.t.t.).
- 8 Als ik tijd gehad zou hebben (v.v.t.t.), zou ik hem hebben geholpen (v.v.t.t.).
- 9 Ik heb vergeten hem te bellen (v.t.t.).
- 10 Wil je dat voor mij doen? (o.t.t.).

6-17

- 1 Wij geven hun meestal wel een aardigheidje.
- 2 Op zaterdag neemt hij altijd bloemen voor hen mee.
- 3 Moeder bracht hen snel naar school.
- 4 Als je dat hun vertelt, breek je je woord.
- 5 Als je hun dat verhaal vertelt, geloven ze je vast en zeker.
- 6 Wij vertrouwen hen voor geen meter.
- 7 Dat heb ik hen niet horen zeggen.
- 8 Hebben jullie hen gisteren nog gezien?
- 9 Wat is het toch moeilijk om hen iets goed uit te leggen.
- 10 De directeur overhandigde hun de diploma's.

6-18

- 1 Zij heeft jou (u) de posters meegegeven.
- 2 Dat zijn toch niet jouw (uw) vrienden!
- 3 Ik hou van jou.
- 4 Mijn buurman zorgt voor jouw (uw) kanarie.
- 5 Wat is jouw (uw) lievelingskleur?
- 6 Heeft zij al het geld van jou (u) uitgegeven?
- 7 De familie van jou (u) kenden wij nog niet.
- 8 Ik houd van jouw mooie blauwe ogen.
- 9 Dat hebben wij aan jou (u) te danken.
- 10 Dat gaat jou (u) niet lukken!

6-19

- 1 Deze (awvn) broek vindt mijn (bzvn) vriendin mooi.
- 2 Zelf (awvn) zou ik eerder die (awvn) kiezen.
- 3 Zijn (bzvn) auto heeft navigatie.
- 4 Bij de miñe (bzvn) moet het (pevn) nog ingebouwd worden.
- 5 Jullie (pevn) stonden voor een raadsel.
- 6 Van dergelijke (onvn) uitspraken ben ik (pevn) niet gediend.
- 7 Deze (awvn) auto is luxueuzer uitgerust dan die (awvn).
- 8 Sinds jaren hebben zij (pevn) geen contact meer met elkaar (wkvn).
- 9 Wil je (pevn) van deze taart of van die (awvn)?
- 10 Kennelijk hadden wij (pevn) ons (wdvn) vergist.

6-20

- 1 Wie (utvn) weet welke (vrvn) winkeliers zullen meedoen?

- 2 Als het (onvn) weer zo heet wordt, zullen we toch maar een airco aanschaffen.
- 3 Wat (utvn) is dat (awvn) voor geluid?
- 4 Iets (onvn) lekkers, daar heb ik zin in.
- 5 Wie (vrvn) doet er nu niet mee?
- 6 Wat (utvn) een gezeul met als die rommel!
- 7 Wat (vrvn) voor een auto rijdt hij?
- 8 Wie (vrvn) kan je dat vragen?
- 9 Als je iets (onvn) niet weet, kun je het hem vragen
- 10 Onder welke (vrvn) voorwaarden mocht iemand (onvn) deelnemen?

6-21

- 1 Er zijn maar weinig mensen die hem niet mogen.
- 2 Het geld dat je over hebt van de boodschappen, moet je teruggeven.
- 3 Alles wat zij zegt, moet je met een korreltje zout nemen.
- 4 De kamer die gereserveerd had, was nog niet beschikbaar.
- 5 Dat is de zoveelste keer dat ik je moet verbieden.
- 6 Ik heb een afspraak met mijn baas die iets met mij wil bespreken.
- 7 Dat is acteur over wie veel geroddeld wordt.
- 8 Er is iets, wat ik je wil vertellen.
- 9 Wat erg vaak stoort, zijn die rinkelende mobieltjes in de trein.
- 10 Wie dit heeft geregeld, verdient een pluim.

6-22

- 1 Wie (vrvn) komen er op bezoek?
- 2 Hij (pevn) heeft zich (wdvn) weer eens verslapen.
- 3 Zij (pevn) kwamen elkaar (wkvn) tegen.
- 4 Welke (vrvn) trein neem jij (pevn)?
- 5 Hij (pevn) zou zich (wdvn) moeten schamen.
- 6 Zij (pevn) lenen elkaars (wkvn) fiets.
- 7 Wie (vrvn) heeft dit bedacht?
- 8 De verkoper die (bevvn) mij (pevn) hielp, bood zijn (bzvn) excuses aan.
- 9 Dat (awvn) is nu iets (onvn) wat (bevvn) ik (pevn) leuk vind.
- 10 Zagen jullie (pevn) dat (awvn) meisje dat (bevvn) wegliep?

6-23

- 1 Wie liepen er in (vz) het winkelcentrum?
- 2 Met het oog op (vz uitdrukking) de komende drukte hebben we de kaarten al verstuurd.
- 3 Waar gaan jullie vanavond naar (vz) toe?
- 4 Sinds kort is hij verhuisd naar (vz) Groningen.
- 5 Met (vz) hulp van (vz) mijn broer heb ik dat geregeld.
- 6 Uit hoofde van (vz uitdrukking) zijn functie kon hij die beslissing nemen.
- 7 In (vz) openbare gebouwen mag niet meer worden gerookt.
- 8 Als gevolg van (vz uitdrukking) een faillissement is deze winkel gesloten.
- 9 Om (vz) hoe laat ben je in (vz) Amsterdam?
- 10 Op (vz) de woonboulevard was het drukker dan gewoonlijk.

6-23

- 1 Carla kan schitterend (bw) tekenen.
- 2 Je doet slecht (bw) je best.
- 3 Waarom (bw) ben je niet (bw) gekomen?
- 4 Anna heeft twee heel (bw) lieve oma's.
- 5 Hoe (bw) doe je dat toch (bw)?
- 6 Hij is vaak (bw) afwezig.
- 7 Bijna (bw) iedereen stelde een vraag.

- 8 Volgend jaar zullen we het anders (bw) organiseren.
- 9 Het heeft vandaag (bw) behoorlijk (bw) geregend.
- 10 Niet (bw) hij, maar zij heeft gekookt.

6-24

- 1 Kees gaat naar zijn werk en Petra gaat naar school.
- 2 Omdat het dichtbij is, gaat hij op de fiets.
- 3 Emma zegt dat zij geen havermout lust, maar ik denk dat zij jukt.
- 4 Voordat ik een vakantie boek, oriënteer ik mij altijd goed.
- 5 Ik ga niet naar die informatieavond, omdat ik geen tijd heb.
- 6 Hoewel hij zich niet echt lekker voelde, kwam hij toch!
- 7 Wat heb je liever, een glas fris of een biertje?
- 8 Zij kocht een knalrode trui, want rood is haar lievelingskleur.
- 9 Ik weet niet precies wanneer zij weer langskomt.
- 10 Je gaat de klas uit als je nu niet ophoudt met praten.

6-25

- 1 Dat (awvn) is (kww) haar (bzvn) beste (bn) gedicht (zn), denk (zww) ik (pevn).
- 2 Heb (hww) je (pevn) hierover (vnw bw) wel (bw) nagedacht (zww)?
- 3 Dat (awvn) is (kww) de (lw) zoveelste (onrtw) keer (zn), dat (osvw) je (pevn) spijbelt (zww).
- 4 Kijk (zww) eens (bw) naar (vz) mijn (bzvn) tekening (zn).
- 5 Zijn (bzvn) huis (zn) lijkt (kww) groot (bn), maar (nsvw) is (kww) toch (bw) vrij (bw) klein (bn).
- 6 Je (pevn) lijkt (kww) sprekend (bn) op (vz) je (bzvn) vader (zn).
- 7 Het (lw) invullen (zn) van (vz) die (awvn) formulieren (zn) is (kww) een (lw) lastig (bn) werkje (zn).
- 8 Wat (bevn) hij (pervn) beweert (zww), moet (hww) je (pevn) zeker (bw) niet (bw) geloven (zww).
- 9 Ik (pevn) vind (zww) het (pevn) niet (bw) leuk (bw), dat (osvw) ik (pevn) niet (bw) kan (hww) komen (zww).
- 10 Iedereen (onvn) doet (zww) wel (bw) eens (bw) iets (onvn) wat (bevn) niet (bw) mag (zww).

6-26

- 1 Als (osvw) morgen (bw) regent (zww), gaan (zww) we (pevn) met (vz) de (lw) auto.
- 2 Dit (awvn) kastje (zn), dat (bevn) ik (pevn) van (vz) mijn (bzvn) moeder (zn) heb (hww) gekregen (zww), wordt (hww) opnieuw (bw) geleverd (zww).
- 3 Dat (awvn) gezeur (zn) van (vz) jou (pevn) begint (zww) me (pevn) te (vz) vervelen (zww).
- 4 Wat (vrvn) voor (vz) verhaal (zn) hangt (zww) hij (pevn) nu (bw) weer (bw) op (bw).
- 5 Volg (zww) jij (pevn) zijn (bzvn) advies (zn) wel (bw) op (bw).
- 6 Hij (pevn) is (hww) eindelijk (bw) geslaagd (zww) voor (vz) zijn (bzvn) examen (zn).
- 7 Roodkapje (zn eigennaam) is (kww) een (tw) van (vz) de (lw) bekendste (bn) sprookjes (zn).

- 8 Mijn (bzvn) oudste (bn) zus (zn) blijft (zww) thuis (bw), omdat (osvw) zij (pevn) geen (htw) zin (zn) heeft (zww).
- 9 Wat (vrvn) denk (zww) je (pevn), ik (pevn) had (hww) de (lw) eerste (rtw) vier (htw) getallen (zn) goed (bw) geraden (zww).
- 10 Deze (awvn) dvd (zn) die (bev) ik (pevn) je (pevn) uitleen (zww), is (kww) steengoed (bn).

6-27

- 1 De bezoeker *meldde* (pv) zich bij de balie.
- 2 De docent *legde* (pv) het probleem uit.
- 3 De politieagent *heeft* (pv) hem op zijn rijgedrag *gewezen*.
- 4 Dat *lijkt* (pv) mij wel haalbaar.
- 5 De reizigers *moesten* (pv) in Utrecht *overstappen* (inf).
- 6 Met de fiets *gaan* (inf) *is* (pv) veel gezonder!
- 7 Zijn ouders *betalen* (pv) voor een deel zijn studie.
- 8 Hoe *komt* (pv) het dat hij zo van zelfvertrouwen *blaakt* (pv)?
- 9 De auto *wilde* (pv) vanmorgen niet *starten*.
- 10 *Meld* (pv) je nu op tijd aan!
- 11 Hij *hoopt* (pv) volgende maand zijn diploma te *behalen* (inf) .
- 12 *Briesend* (td) van woede *kwam* (pv) hij *binnenlopen* (inf) .

6-28

- 1 (Slechts tien van de deelnemers aan de wedstrijd) (haalden = pv) (de eindstreep).
- 2 (Jammer genoeg) (heeft = pv) (hij) (nog geen rijbewijs).
- 3 (Het personeel van de afdeling Inkoop) (kwam = pv) (haar) (feliciteren).
- 4 (Gelukkig) (heeft = pv) (de vriend van mijn zus) (een nieuwe baan).
- 5 (Mijn oma) (had = pv) (het juiste aantal) (geraden).
- 6 (Meisjes met lange, blonde haren en glimmende pumps) (trekken = pv) (altijd) (de aandacht).
- 7 (In de twintigste eeuw) (is = pv) (het) (de mens) (eindelijk) (gelukt) (om de maan te bereiken).
- 8 (Opa) (bewaarde = pv) (in het kastje) (spijkers, schroeven en ander klein spul).
- 9 (Bij aankoop van een nieuwe wasmachine) (krijgt = pv) (u) (een stofzuiger) (cadeau).
- 10 (Wie) (kent = pv) (niet) (het beroemde sprookje Hans en Grietje).

6-29

- 1 (De taalverloedering) (moet = pv) (maar) (eens) (een halt) (worden toegeroepen).
- 2 (De taal) (is = pv) (nog steeds) (het voertuig van de geest).
- 3 (Toch) (is = pv) (het) (wel) (een krakende wagen) (geworden).
- 4 (Neem = pv) (nu) (het woord 'voorwoord').
- 5 (Elk boek) (opent = pv) (tegenwoordig) (met een voorwoord).
- 6 (Maar) (schrijft = pv) (men) (wel) (één woord) (vooraf).
- 7 (Vaak) (bestaat = pv) (de inleiding) (uit) (een lang verhaal met een heleboel woorden).
- 8 (De taal) (bezorgt = pv) (ons) (regelmatig) (veel nieuwe hoofdbrekens).
- 9 (In elke zaterdageditie van een landelijk dagblad) (vind = pv) (je)

- (wel) (een column over allerlei modieuze taalverschijnselen).
 10 (Op dit terrein) (was = pv) (Driek van Wissen)
 (een zeer bekend columnist).

6-30

- 1 Bladeren vallen op mijn grasveld.
- 2 De verdwenen autosleutel was niet te vinden.
- 3 Verdriet overmande hem.
- 4 De buurman had ik niet zien aankomen rijden.
- 5 Het schilderen van het huis heeft mij veel tijd gekost.
- 6 Hoe komt het, dat je nu weer te laat bent.
- 7 Hoepel op. Je hebt hier niets te zoeken.
- 8 Het regent pijpenstelen
- 9 Wie hebben er allemaal ingeschreven?
- 10 Mij moet je dat niet vragen.
- 11 In bijna alle jaargetijden kun je graszoden leggen.
- 12 Planten hebben wel degelijk een functie in je woning.
- 13 Er zaten maar weinig mensen in de trein.
- 14 Kees gaf zijn vriendin een dikke kus.
- 15 Het heeft de hele nacht geweerlicht.

6-31

- 1 pv = is
o = sparen van grote betekenis.
- 2 is = pv
o = de opzeggingstermijn bij het beleggen van spaargelden
- 3 pv =zijn
o = de opzegtermijnen
pv = is
o = de rentevoet.
- 4 pv = onvangen
o = spaarbanken
- 5 pv = is
o = de samenwerking tussen de spaarbanken
- 6 pv = verontrustte
o = de zwartgeldstroom naar het buitenland
- 7 pv = wordt
o = een groot aantal spaarvormen
- 8 pv = kan
o = men
- 9 pv = had
o = wie
- 10 pv = luidt
o = een oud spreekwoord

6-32

- 1 zou = ov
zou gespijbeld hebben = wg
zij = ond
- 2 kan = pv
kan een groot zangeres worden = ng
zij = o
- 3 had = pv
had kunnen zeggen = wg
je = ond

- 4 liep = pv
liep uit de hand = ww uitdrukking
de houseparty = o
- 5 is = pv
is ingewilligd = wg
ons verzoek = o
- 6 is = pv
is in zijn sas = nw uitdrukking
Karel = o
- 7 werd = pv
werd knalrood = ng
de pabostudente = o
- 8 zou = pv
zou gelogen hebben = wg
hij = o
- 9 heeft = pv
heeft gespaard = wg
[ook: heeft kosten noch moeite gespaard = ww uitdrukking]
hij = o
- 10 wil = pv
wil aandoen = pv
jij = o

6-33

- 1 stond = pv
de tafel = o
stond gedekt = wg
- 2 stortten = pv
rijke massa's kersvers, ongebezigd zonlicht = o
stortten (zich) uit = wg
- 3 lag = pv
het wittebrood = o
lag = wg
- 4 rustte = pv
de ontbijtkoek = o
rustte = wg
- 5 hurkte = pv
de jonge kaas = o
hurkte = wg
- 6 voelde = pv
de broodrooster = o
voelde = wg
- 7 kwam = pv
de schaduw van het groene rolgordijn = o
kwam groeien = wg
- 8 was = ov
het ongebruikte bordje = o
was gehuld = wg
- 9 ontwaakte = pv
de kaas = o
ontwaakte = wg

- 10 geraakte= pv
 de jam = o
 geraakte = wg
 kwam = pv
 (de jam) = o
 kwam tot rust = ww uitdrukking

6-34

- 1 rijdt = pv
 een oude man = o
 rijdt = wg
- 2 wordt = pv
 hij = o
 wordt aangehouden = wg
- 3 is = pv
 dat = o
 is een oud fietsje = ng
- 4 zegt = pv
 u = o
 zegt = wg
- 5 heeft = pv
 uw fiets = o
 heeft = wg
- 6 gaat = pv
 dat = o
 gaat kosten = wg
- 7 geeft = pv
 dat = o
 geef = wg
 zegt = pv
 de man = o
 zegt = wg
 is = pv
 hij = o
 klaar is = ng
- 8 is = pv
 humor = o
 is een vorm van wijsheid = ng
 moet = pv
 je = o
 moet blijven zien = wg
- 9 heeft = pv
 echte humor = o
 heeft = wg
- 10 beperkt = pv
 de vrolijkheid = o
 blijft beperkt = wg

6-35

- 1 het grasveld
 2 zijn paspoort
 3 Een colaatje

- 4 de afwas.
- 5 -
- 6 -
- 7 -
- 8 -
- 9 dat voorstel
- 10 dit probleem

6-36

- 1 De kinderen hebben voor de vluchtelingen (mv) gecollecteerd.
- 2 Waarom geef je hem (mv) geen hand (lv)?
- 3 Aan iedereen die het maar wilde horen (mv), vertelde hij het verhaal.
- 4 Bij hem hoef je daar niet mee aan te komen.
- 5 Karel gaf (aan) het boek (mv) een andere plaats.
- 6 Natuurlijk kunnen we hem (mv) ook het geld (lv) weer terugvragen.
- 7 Miriam stuurde haar vriendje (mv) een sms'je (lv).
- 8 Het kerstfeest schenkt velen (mv) plezier.
- 9 Voor jou (mv) doe ik alles.
- 10 Die burens bezorgen ons veel overlast (lv) .

6-37

- 1 -
- 2 tot deze handeling
- 3 naar de vakantie
- 4 aan zijn moeder
- 5 -
- 6 -
- 7 bij dit besluit
- 8 naar de docent
- 9 naar mijn gezondheid
- 10 in wonderen?
- 11 op hem
- 12 op een taxi.

6-38

- 1 uitgehongerd; ook bpgs.
- 2 als lid van de examencommissie; ook bpgs.
- 3 dolenthousiast; ook bpgs.
- 4 fluitend; ook bpgs.
- 5 wanneer.
- 6 elke woensdagavond.
- 7 binnen enkele minuten.
- 8 achter het hek.
- 9 indertijd; in Frankrijk.
- 10 fout.

6-39

- 1 echt > bij hard.
- 2 vrij > bij koud.
- 3 ernstig > bij gewond.
- 4 te > bij hard
- 5 erg > bij glad
- 6 -
- 7 best > bij gezellig.
- 8 te > bij snel
- 9 zeer > bij tevreden
- 10 -

6-40

- 1 leuk klein
- 2 gepofte
- 3 kop = bijv. bep. bij koffie; of: koffie = bijv. nabepaling bij kop.
- 4 tweede
- 5 wiens; diens.
- 6 van Sander = bijv. nabepaling bij auto.
- 7 met een wandelstok = bijv. nabepaling.
- 8 hoge.
- 9 van deze paddenstoelen
- 10 fel verlichte hal
- 11 haar
- 12 vorige

6-41

- 1 mijn kleindochter
- 2 een van de Canarische eilanden
- 3 de directeur
- 4 de heer Sanders
- 5 een van leukste attractieparken

6-42

- 1 Met het oog op de examens / vielen / er / op school / heel wat lessen / uit.
o = heel wat lessen (er = plaatsonderwerp)
wg = vielen uit
bwbp = met het oog op de examens
bwbp = op school
- 2 Morgen / laat / de deurwaarder / beslag leggen / op het huisraad van hem.
o = de deurwaarder
ww uitdrukking = laat beslag leggen
vv = op het huisraad van hem
bwbp = morgen
- 3 In het Panorama van Mesdag / verwonderden / wij / ons / over het perspectief.
o = wij
wg = verwonderden ons
vv = over het perspectief
bwbp = in het Panorama van Mesdag
- 4 Zij / stond / voor de Pier van Scheveningen / op hem / te wachten.
o = zij
wg = stond te wachten
vv = op hem
bwbp = op de Pier van Scheveningen
- 5 Veel huiswerk voor morgen / hadden / wij / niet.
o = wij
wg = hadden
lv = veel huiswerk voor morgen
bwbp = niet
- 6 Wil / jij / die rommel / voor mij / oprapen?
o = jij
wg = wil oprapen
mw = voor mij
lv = die rommel
- 7 Een bos bloemen / verhoogt / de gezelligheid / in huis.
o = een bos bloemen
wg = verhoogt
lv = de gezelligheid
bwbp = in huis
- 8 De politie / kreeg / van de arrestant / een goede tip.
o = de politie
wg = kreeg
lv = een goede tip
wbp = van de arrestant
- 9 De kandidaat / sloeg / de plank / volledig / mis.

- o = de kandidaat
 ww uitdrukking = sloeg de plank mis
 bwbp = volledig
- 10 Je / moet / niet / zo hard / van stapel / lopen.
 o = je
 ww uitdrukking = moet van stapel lopen
 bwbp = niet
 bwbp = zo hard
- 11 De nieuwe voorzitter van de partij / richtte / zich / in zijn toespraak /
 allereerst / tot de verzamelde pers.
 o = de nieuwe voorzitter van de partij
 wg = richtte zich
 vv = tot de verzamelde pers
 bwbp = in zijn toespraak
- 12 De sportleraar / had / een hekel / aan luiwammesen.
 o = de sportleraar
 ww uitdrukking = had een hekel
 vv = aan luiwammesen
- 13 De scheidende commissaris / werd / een nieuwe fiets / aangeboden.
 o = een nieuwe fiets
 wg = werd aangeboden
 mw = de scheidende commissaris
- 14 Zijn onbesuisde optreden / is / velen / een doorn in het oog.
 o = zijn onbesuisde optreden
 naamw. uitdrukking = is een doorn in het oog
 mw = velen
- 15 Niet iedereen / heeft / behoefte / aan twee vakanties per jaar.
 o = niet iedereen
 ww uitdrukking = heeft behoefte
 vv = aan twee vakanties per jaar

6-43

- 1 Sinds kort blijkt nu (= hz)
 dat de spytechnologie ook in het onderwijs oprukt (= bz)
- 2 Zo heeft men vastgesteld (= hz)
 dat spieken wellicht een overschat probleem is (= bz)
- 3 Het is nog maar de vraag (= hz)
 of er werkelijk zoveel fraudeurs is een klas zitten (= bz)
- 4 Wie beweerde ook al weer (= hz)
 dat spiekbriefjes in feite miniatuuruitreksels zijn? (= bz)
- 5 'Frauderen bereidt de scholier voor op de harde werkelijkheid' (= bz)
 merkte een docent laatst op (= hz)
- 6 Wie de spanning van het spieken goed aankan (= bz)
 is mentaal goed voorbereid op de maatschappij (= hz)
- 7 Bereidt het onderwijs de leerling daar op voor? (= hz)
- 8 Om goed vals te spelen (= bz)
 blijft een stalen zenuwgestel een eerste vereiste (= hz)
- 9 De surveillance in de klas en bij examens zal zich in de toekomst moeten
 uitbreiden (= hz)
 omdat de spytechnologie grote sprongen voorwaarts heeft gemaakt

(= bz)

- 10 Gelukkig is er voor de docent ook apparatuur te koop (= hz)
zodat hij de frauduleuze leerling kan betrappen (= bz)

6-44

- 1 Het eten, dat bijzonder goed smaakte, werd opgediend.
dat t/m smaakte = uitbreidende bijvoeglijke bijzin.
- 2 De reiskosten die boven de € 30,- uitkomen, worden vergoed.
die t/m uitkomen = beperkende bijvoeglijke bijzin.
Alleen die reiskosten worden vergoed./
- 3 In het museum werden de aquarellen die scheef hingen, nog snel even recht gehangen.
die t/m hingen = beperkende bijvoeglijke bijzin.
Alleen die aquarellen werden recht gehangen.
- 4 De kandidaten die aan het examen willen deelnemen, dienen zich binnenkort aan te melden.
die t/m deelnemen = beperkende bijvoeglijke bijzin.
Alleen die kandidaten dienen zich te melden.
- 5 De medewerkers die in de file hadden gestaan, kwamen te laat op hun werk.
die t/m gestaan = beperkende bijvoeglijke bijzin.
Alleen die medewerkers kwamen te laat op hun werk.
- 6 De studenten die een half jaar over deze cursus doen, delen hun tijd goed in.
die t/m doen = beperkende bijvoeglijke bijzin.
Alleen die studenten delen hun tijd goed in.
- 7 Karel, die sinds kort van werkgever is veranderd, is nu van plan een woning te kopen.
die t/m veranderd = uitbreidende bijvoeglijke bijzin.

6-45

- 1 omdat ze nieuw kapsel wil = bijzin; functie: bwbp zin.
- 2 op wie ik een uur heb gewacht = bijzin; functie: bvbp zin.
- 3 die Carla heeft gekocht = bijzin; functie: bvbp zin.
- 4 als je nu je bord niet leegeet = bijzin; functie: bwbp zin.
- 5 iedereen wil die nieuwe telefoon = bijzin; functie: bwbp zin.
- 6 pas als deze printer kapot is = bijzin; functie: bwbp zin.
- 7 dat Karel hem zal helpen = bijzin; functie: vzwv zin.
- 8 op wie Sjors verliefd is = bijzin; functie: lijdende voorwerpszin.
- 9 dat hij zijn beloften niet correct nakomt = bijzin; functie: lijdende voorwerpszin.
- 10 waarom het eigenlijk gaat = bijzin; functie gezegde zin.

6-46

- 1 Het late journaal heeft gisteravond niet over de afloop van het conflict kunnen berichten.
 heeft = pv
 het late journaal van gisteravond = o
 heeft kunnen berichten = wg
 niet = bwbp
 over de afloop van het conflict = vv
 late= bvbp bij journaal
 van gisteravond = bvbp bij journaal
- 2 Natuurlijk heeft je baas ons niets over de reorganisatieplannen verteld.
 heeft = pv
 je baas = o
 heeft verteld = wg
 ons = mv
 niets = lv
 natuurlijk = bwbp
 over de reorganisatieplannen = bwbp
 je = bvbp bij baas
- 3 De kleinkinderen schonken hun jarige opa een nieuwe kruiwagen.
 schonken = pv
 de kleinkinderen = o
 schonken = wg
 hun jarige opa mv
 een nieuwe kruiwagen = lv
 hun = bvbp bij opa
 jarige = bvbp bij opa
 nieuwe = bvbp bij kruiwagen
- 4 De bezorgde gastarbeiders zochten hun heil in een grote schuur.
 zoeken = pv
 o = de bezorgde gastarbeiders
 zochten = wg
 hun heil = lv
 in een grote schuur = bwbp
 bezorgde = bvbp bij gastarbeiders
 hun = bvbp bij heil
 groet = bvbp bij schuur
- 5 Mijn moeder heeft de krantenjongen wat extra geld geschonken voor de feestdagen.
 heeft = pv
 mijn moeder = o
 heeft geschonken = wg
 de krantenjongen = mv
 wat extra geld = lv
 voor de feestdagen = bwbp
 mijn = bvbp bij moeder
 extra = bvbp bij geld

- 6 Het vakantiewerk heeft hun veel geld opgeleverd.
 heeft = pv
 het vakantiewerk = o
 heeft opgeleverd = wg
 hun = mv
 veel geld = lv
 veel = bvbp bij geld
- 7 Paul en Jolanda gaan volgende week met vrienden op vakantie.
 gaan = pv
 Paul en Jolanda = o
 gaan = wg
 volgende week = bwbp
 met vrienden = bwbp
 op vakantie = bwbp
 volgende = bvbp bij week
- 8 Het pas aangelegde parkeerterrein voldeed niet aan de verwachtingen.
 voldeed = pv
 het pas aangelegde parkeerterrein = o
 voldeed = wg
 aan de verwachtingen = vv
 pas aangelegde = bvbp bij parkeerterrein
 pas = bwbp als zinsdeelstuk bij aanglegde
- 9 Sommige mensen weten niet het verschil tussen een lopend buffet en een snelbuffet.
 weten = pv
 sommige mensen = o
 weten = wg
 het verschil tussen een lopend buffet en een snelbuffet = lv
 niet = bwbp
 sommige = bvbp bij mensen
 lopend = bvbp bij buffet
- 10 De schaatser Henk Angenent werd beroemd door zijn prachtige overwinning tijdens de Elfstedentocht in 1997.
 werd = pv
 de schaatser Henk Angenent = o
 werd beroemd = ng
 door zijn prachtige overwinning = bwbp
 tijdens de Elfstedentocht in 1997 = bwbp
 Henk Angenent bvbp bij schaatser
 prachtige = bvbp bij overwinning
 in 1997 = bvbp bij Elfstedentocht